STAND DER MAAN.

1 November . . . . NIEUWE MAAN.
8 » . . . . . EERSTE KWARTIER.
26 » . . . . . VOLLE MAAN.
14 » . . . . . LAATSTE KWARTIER.
30 » . . . . . NIEUWE MAAN.

WATERGETIJDEN.

		Hoog Water.	Laag Water.
29	ZATURDAG . . . 's morg.	5-15	10-15
30	ZONDAG	6-00	12 00
1	MAANDAG	6-45	12-45
2	DINGSDAG.	7-30	1-30

SURINAAMSCHE COURANT.

A°. 1834. ZATURDAG, DEN 29sten NOVEMBER. N°. 96.

PARAMARIBO.

PARAMARIBO, den 26 November 1834.

Op Zondag den 30 November 1834, zal ten huize van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal *Avond-Gezelschap* worden afgewacht, hetwelk vervolgens als naar gewoonte, elke Dingsdag en Vrijdag avond zal plaats hebben.

De ondergeteekende heeft de Eer, het bovenstaande ter kennis te brengen van het Algemeen.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

ADVERTENTIËN.

Ingevolge het 18de artikel der Instructie en Ordonnantie voor de *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer* geëmancerd, worden door mij Eerste Commies, op autorisatie van de Commissie tot de zaken van opgemelde Kamer, gedagvaard, de Crediteuren van de *solvente* Boedels: LOUIZA van ESTHER van VAN HEIJST, J. G. C. LÖDING, J. G. AKKERMAN, ESTHER BRANDON, laatst weduwe SAMUEL NUNES, J. F. BENZ, HANIBAL DE PARRA en ABM. DA SILVA CURIEL, en van de *insolvente* Boedels: F. F. HEIJFELD, E. W. VON FIRKS en nagelaten huisvrouw J. BENSEIJL, B. H. VAN HALM, H. DIJKMAN, A. E. POLAK wed. A J. POLAK, CLASINA van FRANCINA van DOESBURG, J. H. ROBLES DE MEDINA, M M. MACHIELSE, J. P SLENGARDE, EDWD. JEMOTT en HENDRIK ISAAC VIEIRA, om binnen *drie* weken na dato te compareren ter voormelde Kamer, ten einde aldaar te examineren, de staat en beschrijving van voormelde *solvente* Boedels, en van de voorschrevene *insolvente* Boedels de staat en beschrijving, mitsgaders rekening en verantwoording van dien, met de boeken, charter en papieren tot dezelve specterende, alsmede de opgegevene pretentien der Crediteuren met derzelver verificatoiren, en voorts binnen den tijd van *zes* weken, na deze *laatste* advertentie, op het een en ander hunne schriftelijke debatten en oppositien, met bijvoeging van nadere stukken, is het nood, onder ampliatie inventaris, ter Kamer te fourneren, op pœne van daarvan verstoken te zijn.

Paramaribo, den 28 November 1834.

J. O. N. ENGELBRECHT,
1ste Commies.

Derde en laatste Advertentie.

(45330)

De ondergeteekende heeft op heden bij behoorlijke Procuratie, tot zijne *generale Gemagtigde* aangesteld, den Heer P. S. LEIJSNER.

Paramaribo den 26 November 1834.

A. STEGLICH,
Chirurgijn.

(46748)

☞ Iemand genegen en de vereischte lokaliteit hebbende, (mits van de Protestante Relige zijnde), een bejaard en ongehuwd Man te logeren, en te voorzien van kost, bediening en waschloon uitgezonderd, gelieve zich te adresseren bij beslotene billet onder La. G. ter dezer Drukkerij.

Paramaribo, den 27 November 1834.

(46791)

SCHEEPSTIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 25sten, de Engelsche Schoener Elize, Kapt. Caple, van Demerary; Passagiers: *G. M. Leckie*, *J. Frazer*, *Anna Forest* en *Cicilia E. Macdongald.*

Den 26sten, de Nd. Am. Brik Planet, Kapt. B. Foster.

Idem, de Nd. Am. Brik Fox, Kapt. Ch. Saunders. — Beide van Boston.

UITGEKLAARD.

Den 25sten, het Schip Catharina Anna Helena, Kapt. P. H. Bos, naar Amsterdam; lading: 390 vaten Suiker, 33 balen schoone en 1 dito vuile Katoen.

NIEUWSTIJDINGEN.

EXTRACTEN uit de NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANTEN, tot en met 26 September.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* noch het *Journal de Paris* bevatten eenige berigten uit Spanje. Sommige partikulie brieven deelen alleenlijk eenige bijzonderheden mede nopens hetgeen aan de grenzen voorvalt; Een derzelven uit St. Jean-de Luz geschreven meldt, dat de Brigade-Generaal Jauregny (el Pastor) daags te voren naar Vera was gerukt, waar hij halte had gemaakt. De levensmiddelen worden door hem overal betaald. De in onze stad aankomende Navarrezen en Biskajers roemen hoogelijk het gedrag van Jaureguy jegens de voorstanders der beide partijen.

Dezelfde brief zegt dat de Pretendent zich in Biskaje bevindt. Zijne gezondheid is niet verbeterd, en de onophoudelijke geforceerde marschen door de bergen zijn daartoe in geenen deele bevorderlijk.

— De te Parijs aangekomen Kolonel Caradoc heeft aan den *National* eenen brief geschreven ter logenstraffing van de berigten, welke de Carlisten aan hem, opzigtelijk de onvoordeelige gesteltenis der zaken van de Koningin in Katalonië, hebben toegeschreven. »Ik heb nimmer, zegt de Heer Caradoc, geaarzeld volmondigen en regtmatigen lof te zwaaijen aan de krijgskundige bekwaamheden van den Generaal Rodil, gelijk mede aan den uitmuntenden geest, welke zijne troepen bezielt, en ik ben overtuigd, dat zij, indien er geene volmaakt plaatselijke hindernissen bestonden, den opstand spoedig zouden hebben bedwongen, die thans nog eenigen tijd kan duren, doch waarvan het eind niet twijfelachtig is."

De *Constitutionnel* daarentegen, de ligitimistische dagbladen antwoordde, die in den terugkeer van den Kolonel Caradoc naar Frankrijk een blijk van verkoeling voor de Spaansche zaak van Engelands zijde hebben gemeend te moeten ontwaren, spreekt aldus:

Wij hebben integendeel reden om te gelooven, dat de Heer Caradoe is teruggekomen, omdat hij al de militaire operatien als geëindigd beschouwde, en dat, naardien de strijd nu verder zonder gewigt was, hij zijne zending afgeloopen kon aanmerken. Rodil heeft Caradoc, ten blijk van persoonlijke vriendschap en achting voor de door hem vertegenwoordigde Natie, tot aan de grenzen uitgeleide gedaan.

— In weerwil van de door ettelijke nieuwsbladen verspreide onrustwekkende berigten, nopens den verergerenden toestand der gezondheid van den Maarschalk Gérard, is het zeker, dat zijne gezondheid toeneemt. De Maarschalk is, zegt men, gisteren voor het eerst uitgereden. De afdoening der zijne onderteekening behoevende zaken, die door deze ziekte noodwendiglijk oponthoud had geleden, is heden hervat geworden. Eene uitgewerkte lijst van benoemingen zal eerstdaags het licht zien.

— In den *Temps* leest men het volgende:

De jongste tijdingee uit Madrid waren gisteren ten vijf ure aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken ontvangen. Zij waren geschikt om heden de hoop der houders van Spaansche Fondsen te verlevendigen, vermits daarin melding gemaakt wordt van de door onzen Gezant gezamenlijk met dien van Engeland beproefde pogingen om de best mogelijke voorwaarden in de reductie der buitenlandsche schuld te erlangen. Er is ongelukkiglijk eene zaak, welke men ter Beurze niet bekend heeft gemaakt, en waarvan eenige spekulanten zich behendiglijk hebben kunnen bedienen. Tot nu toe schijnen deze pogingen toereikend gevolg gehad te hebben om de meerderheid in de Kommissie van financien te winnen en om te beletten dat men niet beneden de door Toreno voorgestelde reductie zoude gaan. Maar geheel anders is het gelegen met de Kamer der Procuradores. De diplomaten, zegt men, hebben er nog niet in kunnen slagen om de inzigten dezer Kamer te wijzigen. Even zoo geneigd als zij scheen om de Cortes Obligatien te erkennen, ten einde zich eenige hulpbronnen in Engeland te verschaffen, even zoo onverschillig toonde zij zich ten opzigte van de erkenning der Koninklijke leeningen.

Men dient de vorderingen op te merken, die plaats hebben gehad in de gezindheid der uit negen personen zamengestelde kommissie van financien. In het allereerst verklaarden zich acht voor het bankroet, en een voor de reductie. Vervolgens nam deze minderheid door den uitslag der beraadslagingen toe en werd eindelijk meerderheid. Thans schijnt deze meerderheid geneigd te zijn tot de algeheele erkenning der Cortes-Bons en tot de verwerping der Koninklijke leeningen. Hoewel de Kamer nog verwijderd schijnt te zijn van deze oplossing, zoude het echter niet te verwonderen zijn indien de beraadslagingen ook daar eene soortgelijke verandering te weeg bragten.

— Men ziet thans in den tuin van Luxemburg een onder de lochtstreek van Parijs vrij zeldzame verschijnsel: Aan het eind en ter linker zijde van de groote dreef, genaamd die van het observatoire, staan vijf of zes kastanje-boomen in vollen bloei, zij zien door de donker groene kleur van hun gebladerte en door de rijkheid hunner bloesems even als in het voorjaar uit, en leveren dus een zonderling kontrast op met de andere kastanje-boomen, die slechts gele bladeren dragen en beladen zijn met vruchten, rijp genoeg om bij den eersten wind neder te vallen.

DE GESCHIEDENIS VAN DE LAMP.

Daar was eens een tijd, dat er nog geene lampen, of ander huisraad ter verlichting, wanneer de avond viel waren uitgevonden. Zekeren vlijtigen huisvader hinderde dit bijzonder. Mokkend zag hij telkens de zon ondergaan, dewijl hij nu maar, hoe gaarne hij nog eenige uren zou hebben voortgearbeid, zich te bed moest begeven, schoon zijn levendig misnoegen zelf allen slaap van hem verwijderde, tevens met zijn daardoor aangezet hersenbreken of hierin niet op de eene of andere wijze te voorzien ware. Hadde hij nu slechs eenmaal zijn vuur ook in den nacht aangehouden, de opklarende flikkering der vlam, of de weerschijn van den gloed althans hadde hem een belangrijk eind in zijne overpeinzingen kunnen voorwaarts leiden; maar, tegen den avond liet hij de brandstof, welke hij den ganschen dag over, gaande hield, allengs van zelve in de laatste asch zich bedelven, en onstak dan telkens des anderen daags een geheel nieuw vuur door wrijving van boomtakken.

Doch eens gevoelde hij te bed liggende, zich zoo koud en onverwarmbaar, dat hem groote lust beving om het bed weder te verlaten, zich in de kleederen te werpen, te zien of misschien aan den haard nog eene vonk glom, en dan, met behulp van stoppels en droog rijs, aan deze een nieuw vuur te ontsteken. Zijne poging gelukte alras; bij eene helderen maneschijn zette hij zich nu aan de warme haardstede neder, stookte frisch op, en viel alras bevangen door de warmte, in een gerusten slaap. Dan midden in den nacht ontwaakt hij; ziet in het rond; ontdekt; met eenig bevreemden, dat de maan intusschen verduisterd en daardoor buiten 's huis alles stikduister is, hoewel toch het vertrek, waar hij zich bevind — de wanden en alle voorwerpen in het rond — zigbaar en bedekt waren met eenen roodachtigen gloed. Hoe nader aan het vuur des te helderder is alles; hierdoor is hem terstond de oorzaak ontdekt: hij is blij verrast: alsof hij eene ingeving krijgt, spreekt een stem in hem: » gevonden is het licht, ook bij nacht! » Met een braderd hout loopt hij rond; houdt het bij elk voorwerp in zijne nabijheid, ook bij die, welke het vuur van den haard nog geheel niet opklaarde, — ja, het licht is gevonden — licht, ook bij nacht! Vrouw en kinderen roept hij wakker, deelt zijne ontdekking hun mede, en zij deelen in zijne vreugd: men zal voortaan den dag eenige uren verlangen kunnen, door, als de avond valt, het vuur niet te laten uitdooven, maar te meer te doen opflikkeren.

Telken avond doet men dit nu; maar, naarmate men meer licht *erlangt*, en natuurlijk ook *verlangt*, wordt nu weder de hitte ondragelijk, ook wordt dagelijks te veel tijd den werk vereischt, om, behoudens de overige noodwendige verrigtingen *voor* en *in* het gezin, al deze brandstoffe, voor dag en nacht tevens, te vergâren. Men liep en sprak er over, of men beide ongemakken niet zou kunnen ontgaan; kwam overeen, dat daartoe vereischt werd een enkel brandend voorwerp, hetwelk, eenmaal ontstoken, *door* en op *zich zelve* nu bleef voortbranden zonder die verschroeijende hitte.... Doch hoe dit voorwerp te vinden en hoe tevens aan overige vereischten te voldoen?... Ziet, even toevallig als de verlichting door het vuur zelf, vind men, wij weten niet meer hoe, eenen toestel uit, vrij gelijk aan eene lamp, en —

En de uitvinder zit nu niet alleen des avonds en des nachts bij zijn lamp; neen, maar hij raakt ook met het werk zijner vinding zoo ingenomen, dat hij nu *zijn* licht lief heeft en verkiest, zelfs boven het zonlicht; dat hij bij dag zijne woning sluit en alle reten toestopt, om geenen enkele straal der zon door te laten, maar enkel bij zijne lamp te zien, en te meer nu het hem gelukt, haar, en ook haar licht, al meer en meer te verfraaijen en te verhelderen. Nu ook bewees hij elk, dat *zijn* licht het beste was; zocht hen even ver te brengen, als hij zelf was; toonde hun aan zijne lamp « van waar en op welk eene gemeene wijze ook de zon haar licht had en steeds voedde, en hoe zij het uitschoot; » bragt zijne dwaze keus en handelwijze zelfs vrij algemeen onder het volk, en ging nog verder: hij beweerde dat, bij zijne lamp, de zon nu wel geheel kon gemist worden, hoewel hij niet bedacht, dat deze de gansche aarde tevens verlicht, en ook verwarmt en koestert ook tevens den akker in het rond doet prijken met jonge spruitsels, rijpe halmen en bevallige bloemen, ja zelfs het nederig gras met de verw der hoop kleurt, — — welk alles de arme lamp toch niet kon.

DE RIJN-VLOTTEN.

Menig een reist honderden uren ver om de merkwaardigheden van vreemde landen te zien, en heeft niet eens opgemerkt, dat zijn vaderland dingen bevat, welke ten minste met het bewonderenswaardige dier vreemde landen wedijveren kunnen. Hiertoe behooren buiten twijfel de Rijn vlotten. Het aanleggen van een zoodanig vlot en het spekuleren op de daaruit voort te komen winsten, is eene buitengewoon groote en stoute onderneming. De grootte van een zoodanig vlot, het kapitaal hetwelk in het hout steekt, het benoodigde aantal menschen om hetzelve te besturen en naar Holland, de plaats zijner bestemming te brengen, de levensmiddelen en het loon voor deze menschen, en de tollen, die allerwegen betaald moeten worden, alles is evenzeer berekend om verwondering te verwekken.

Men verbeelde zich een zwemmend houteiland van 100 schreden lang en van 80 tot 90 voet breed, waarop 10—13 ruime hutten aan 4 tot 500 arbeiders woning verleenen, waar altijd van 4 tot 6 ossen voorhanden zijn; om aan deze menschen versch vleesch te verschaffen, terwijl hun van 40 tot 50.000 pond brood, 15 tot 20 000 pond gezouten en omtrent 1000 pond gerookt vleesch, benevens 34—40 mudden groenten, 10 a 15,000 pond boter en even zoo veel kaas enz. enz., worden medegegeven; men verbeelde zich nu nog daarbij eene heeren hut, welke, wat weelde en gemak betreft, wel met de kajuit van eenen admiraal wedijveren kan, en men zal zich overtuigen, dat een Rijn-vlot veel beduidender is, dan men zich hetzelve welligt gewoonlijk voorstelt.

Wat het kapitaal betreft, hetwelk tot een zoodanig vlot benoodigd is, hiervan kan men zich een denkbeeld maken, wanneer men nagaat, dat van Andernach, waar deze vlotten op het duurzaamst vervaardigd worden uit de kleinere, welke van den Mein, de Moezel en andere rivieren afkomen, tot naar Holland, omtrent dertig duizend Gulden aan tolgelden betaald moeten worden; dat alleen de stuurman tot Dusseldorp en van daar naar Holland ongeveer *f* 1000 kost, dat de 6 of 7 steurknechten even zoo veel bekomen en dat de overige 4 a 500 niets minder dan slecht betaald worden. Tot een houtvlot, zegt aldaar het spreekwoord, zijn 300,000 Rd. noodig: 100,000 zijn in het bosch 100,000 in het water en even zoo veel in de onkosten.

Om een zoodanig vlot te besturen en op den met diepten, eilanden, bruggen scheepmolens, bogten enz. zoo rijkelijk begiftigden Rijn gelukkig naar beneden te brengen, is even veel kunde als moed noodig, en derhalve heeft zoodanig stuurman een even zoo groot denkbeeld van zijne kunst als zijn ambtgenoot op het grootste oorlogschip. Voor 40 jaren was slechts eene eenige familie die van eenen zekeren Jung, in de kunst ingewijd, en ook thans is zij nog niet zeer verspreid, van daar de buitengemeen groote prijs voor deze reis, dien de vlot-eigenaar betalen moet.

Over het algemeen heeft het besturen, landen, aanhouden enz. van een zoodanig vlot meerdere zwarigheden dan men wel gelooft, en daarom zijn er ook vele dorpen, waar de mannelijke inwoners, van hunne vroegste jeugd af; slechts als arbeiders voor deze vlotten leven. Zij gaan in de maand Februarij naar den mond van den Mein, Neckar en Moezel, om aldaar de kleine vlotten te binden en vervolgens met een groot naar Holland te varen, van waar zij tegen het einde van den herfst terug komen en aan hunne vrouwen, welke intusschen het veld verzorgen, het verdiende geld medebrengen.

Er zijn vele dorpen, alwaar op de wijze, omdat zij goed betaald worden, wel dertig duizend Gulden jaarlijks inkomen; van Nenendorf bij Kolbentz weet men dit met zekerheid.

Men weet, dat de stapelplaats van al dit hout in Holland, Dordrecht is. Hetgeen Memel voor dezen handel in het Noord-Oosten van Europa, is, dat is Dordrecht voor het Noord-Westen. Alle zes weken zijn aldaar groote hout-veilingen, en op éene beursomzetting worden dikwijls duizende stammen verhandeld. Hetgeen eeuwen lang in de bosschen van Duitschland onaangeroerd gegroeid heeft, vindt hier eindelijk zijn doel, en wacht hier op de nijvere hand des timmermans, om in verschillende gedaanten, aan verschillende behoeften des menschen te voldoen.

GEVOLG DES TOEVALS.

Vele der meeste ontdekkingen in het veld der wetenschappen zijn het gevolg des toevals geweest. Twee kleine jongens van eenen brillemaker in Holland ondernamen, terwijl hun vader bezig was het middagmaal te houden, door twee brilglazen, het eene voor het andere geplaatst, naar een' ver afgelegenen kerktoren te zien. Zij vonden dat de toren vrij digter bij was dan de vensters van hunnen winkel; dit vertelden zij aan hunnen vader bij zijne terugkomst, en deze omstandigheid gaf aanleiding tot eene reeks van nasporingen, welke met de uitvinding van den verrekijken eindigden.

Eenig matrozen die schipbreuk geleden hadden, verzamelden eens eenig zeegras op het zand, en maakten vuur daarmede, om hunne verstijfde vingers te verwarmen, en hun sober maal te bereiden. Toen het vuur uitgegaan was, vonden zij dat het weedasch of souda van het zeegras vermeng was met zand en glas had doen ontstaan.

De grondslagen van onze ontdekkingen in de sterrekunde zijn volstrekt noodzaklijk tot onze genoegens. Toen elke sterrewigchelaar, en scheikundige naar den steen der wijze zocht, verzamelden eenige monnikken hunne bouwstoffen op eene onbedachtzame wijze bij elkander, en vonden bij toeval het buskruid uit, hetwelk veel heeft toegebragt om de wreedheden van den oorlog te verminderen.

De belangrijkste ondekkingen van Newton betreffende het licht en de zwartekracht, waren uitwerkselen van het toeval; zijne theorie en onderzoekingen over het licht, zijn wij aan de zeepbellen van een kind verschuldigd, en die over de zwaartekracht aan den val van een appel, terwijl hij in zijnen tuin zat; en door haastig op eenen steen, eene lijst te schrappen van eenige artikels, die men hem van de waschvrouw had aangebragt, vertoonde zich het denkbeeld van steendrukkerij voor het eerst aan den geest van Scheufialder.

Ter Drukkerij van Gezusters SERRES.